

Morušovník

Morušovníky jsou opadavé stromy pocházející původně z Asie. Na našem území se pěstují už po staletí a na Moravě najdeme exempláře staré i dvě stě let. Morušovníky jsou teplomilné stromy, které zdomácněly v nížinných polohách. V našich podmínkách lze pěstovat morušovník černý, bílý a červený. Jsou velmi nenáročné na půdu a snesou i sušší stanoviště a písčité podloží. Pěstovat je můžeme jak na slunci, tak v polostínu.

Morušovníky jsou statné stromy, plodící (podle druhu) bílé, červené nebo tmavě fialové až černé plody zvané **moruše**. Peckovičky, které svým vzhledem připomínají ostružiny, dozrávají koncem července a chutnají nasládle až sladkokysele. Zrají postupně a je nutné je sklízet ručně, protože na stromě nevydrží dlouho. Po několika dnech začnou opadávat na zem a jsou už nepoužitelné. Z jednoho stromu jich lze sklídit i 70 – 100 kg. Moruše obsahují mnoho vitamínů, zejména vitamín C a mají celkově pročišťující účinky na organismus. Lze je konzumovat čerstvé nebo podobně jako ostružiny zpracovat na víno, šťávu, kompoty, džem, a to i v kombinaci s jiným ovocem.

Morušovník je proslulý tím, že se bez něj neobejde výroba **hedvábí**. Housenky nočního motýla **bource morušového** se totiž živí výhradně listy morušovníku. Zajímavé je, že v dnešní době již bource volně v přírodě nenajdeme, chová se pouze pro výrobu hedvábí. Housenky jsou velmi žravé, líhnou se od naklazení vajíček po 10 dnech a požírají morušové listy bez přestávky 24 hodin denně.

Po určitém čase si začnou housenky vytvářet kokon (trvá jim to 2 – 3 dny), do kterého se zakuklí. Tvoří jej vlákno čistého hedvábí, které je produkováno slinnými žlázami housenek. Jeden kokon tvoří i přes kilometr dlouhé nepřerušované vlákno! Kokony se sbírají a zahřívají po několik hodin při 100 °C. Lze je pak lépe rozmotat, ale housenky se tím usmrtí. Kdybychom kokony nezpracovali, po dvou týdnech by se z nich vylíhli dospělí motýli.

V **Číně** je výroba hedvábí známá již 5000 let. Po staletí však byla přísně střeženým tajemstvím. Legenda praví, že toto tajemství odhalil jistý mnich, který housenky bource morušového propašoval ve své bambusové holi za hranice Číny a umožnil tak výrobu cenného textilu i v Evropě a dalších částech světa. Do Evropy se výroba hedvábí rozšířila v první polovině 18. století, je však velmi pracná. S nástupem výroby syntetických vláken hedvábnictví ztratilo význam a morušovníky se začaly více pěstovat jako ovocné a okrasné stromy.

Téměř každá obec má svůj **památný strom**. V **Oknech** je to právě morušovník bílý. Najdeme ho v těsné blízkosti školy – na hranici školní zahrady poblíž kostela.